

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2015. január

- kivonat -

Készítette:

az
Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály

Vízkészlet-gazdálkodási Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2015. január 9.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

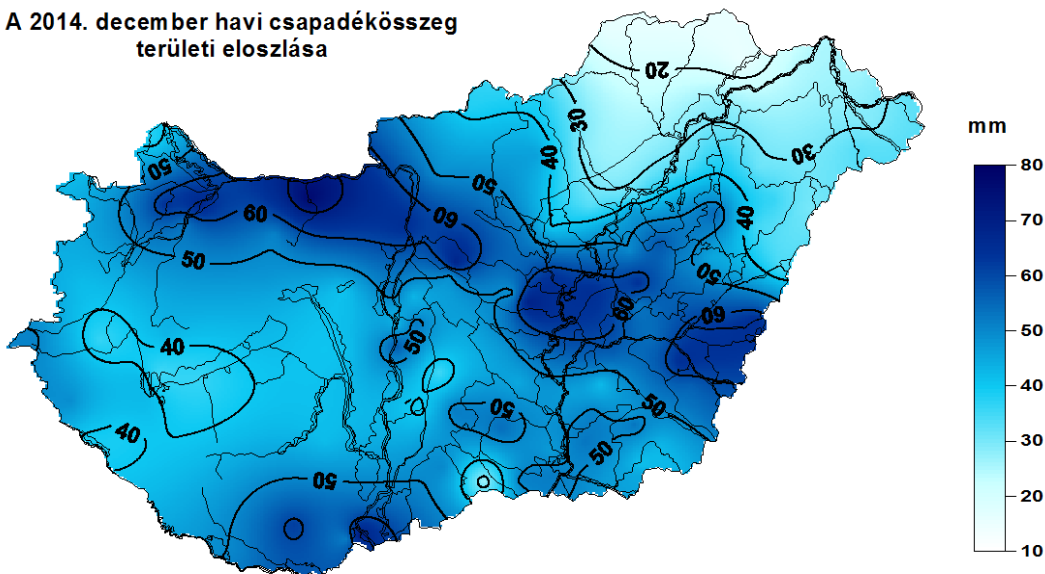
2014 decemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 15 mm (Sárospatak) és 77 mm (Tata) között alakult, az országos területi átlagérték 47 mm volt, ami 3 mm-rel (7 %-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) december havi átlagánál.

Decemberben a Győr-Budapest-Vésztő tengelyű mintegy 70 km-es sávon belül a csapadék mennyisége meghaladta az átlagot. Az ország többi részén – Pécs és Szeged térségének kivételével – a decemberi átlagnál kevesebb csapadék hullott.

A hónap harmadik harmadában a csapadék egy része hó formában érkezett. Síkvidékeink közül a Kisalföldön, a Dél-Dunántúl egyes községeiben, a Bodroghözben és a Dél-Alföldön összefüggő hótakaró alakult ki. A maximális hóvastagságot (22 cm) Kölked állomáson jegyezték fel.

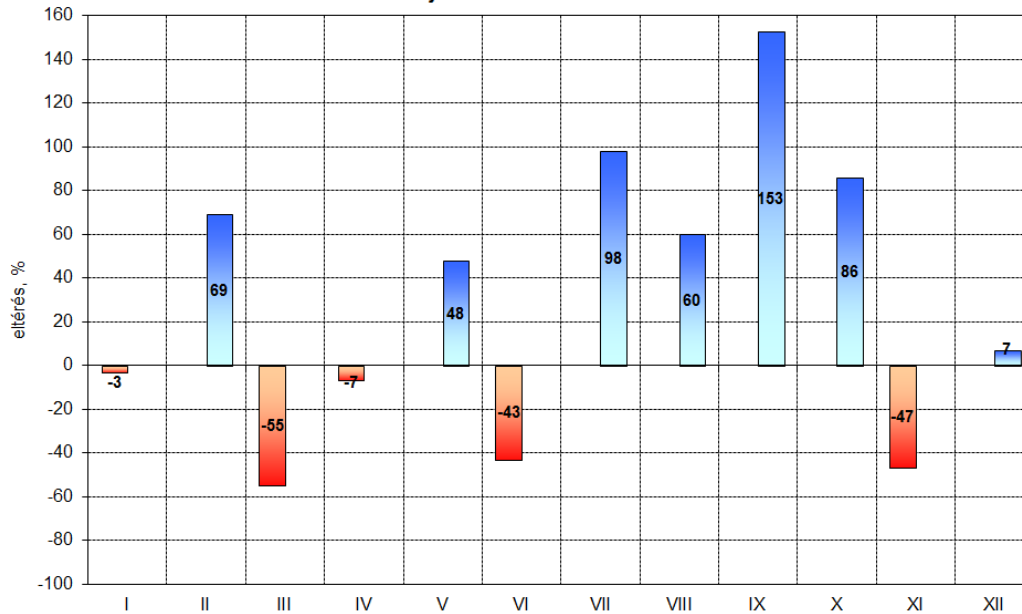
Országos áttekintésben a decemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (31 mm) Milota, a legnagyobb csapadéktöbblet (31 mm) Tata állomáson fordult elő.

A 2014. december havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2014. január-december időszakban

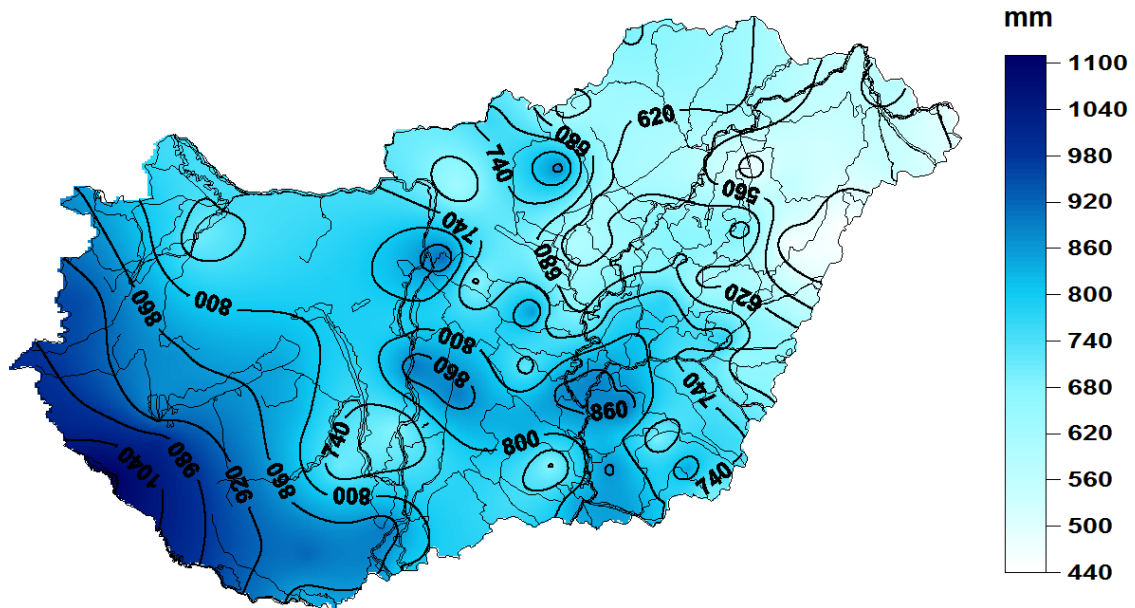

A 2014. január-december időszakban lehullott csapadék mennyisége 444 mm (Nyírábrány) és 1105 mm (Murakeresztúr) között alakult, az országos területi átlagérték 740 mm volt, ami az időszakos átlagnál 178 mm-rel (mintegy 32%-kal) magasabb.

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenegy havi csapadéktöbblet (300-408 mm) a Délnyugat-Dunántúlon, Budapest térségében, a Duna-Tisza köze középső részén, valamint a Dél-Alföld egyes körzeteiben jelentkezett. A január-december időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (100-210 mm) a Szatmári-síkságon fordult elő.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenkét havi csapadéktöbblet (408 mm) Budapest-Pestszentlőrinc, a legnagyobb tizenkét havi csapadékhiány (210 mm) Milota állomáson fordult elő.

A 2014. január-december havi csapadékösszeg területi eloszlása

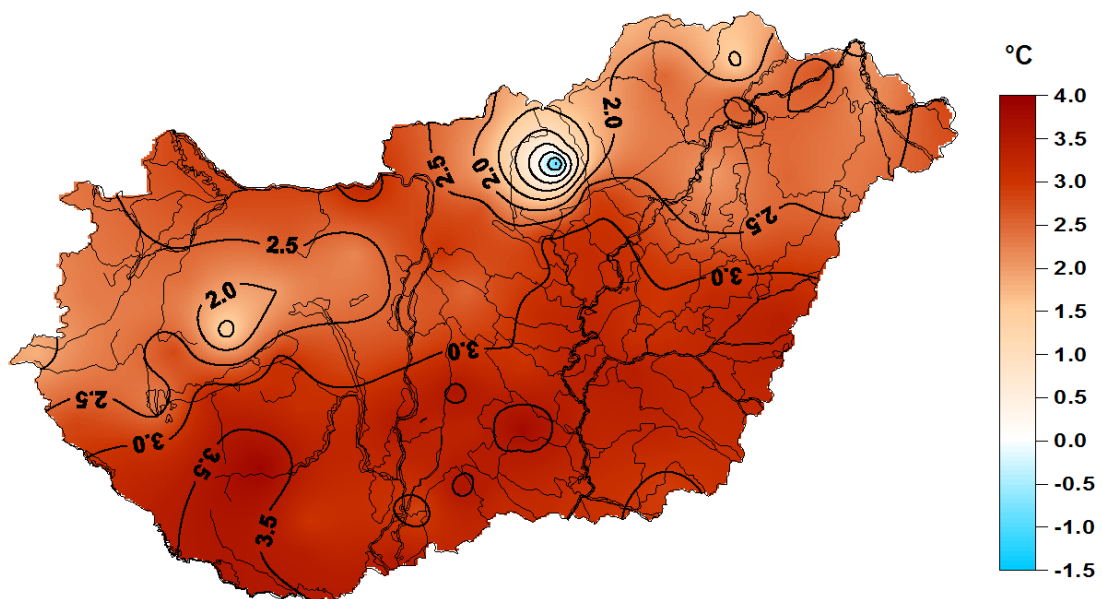
Léghőmérséklet

A december havi középhőmérséklet $-1,1^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $3,9^{\circ}\text{C}$ (Kaposvár) között alakult, az országos területi átlagérték $2,7^{\circ}\text{C}$ volt, ami $2,4^{\circ}\text{C}$ -kal (!) magasabb az átlagnál.

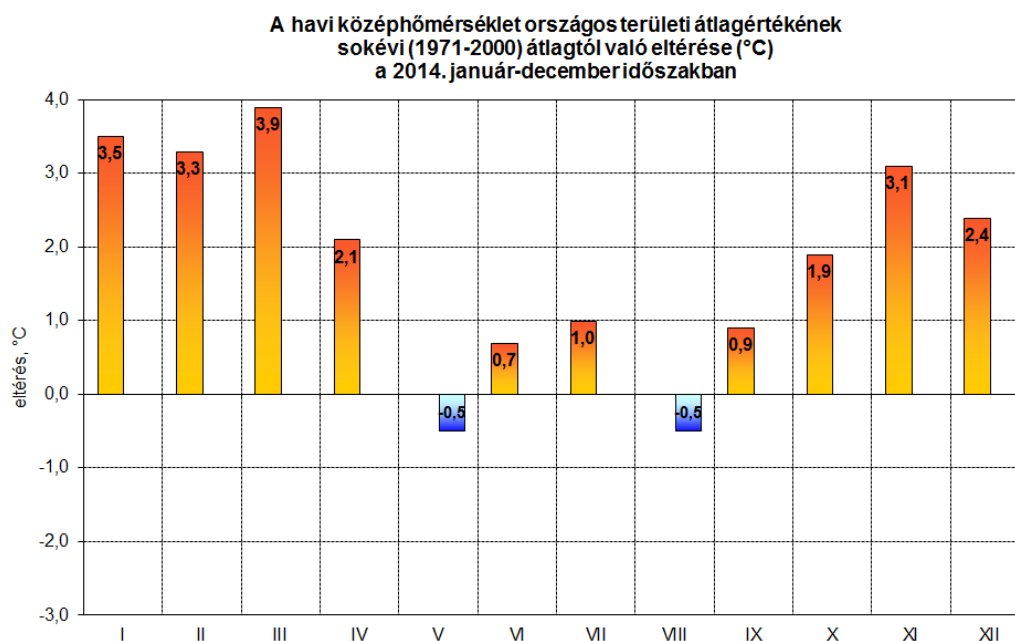
A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a decemberi átlagot.

Országos áttekintésben az átlagos december havi középhőmérsékletéhez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($3,4^{\circ}\text{C}$) Cigánd állomáson fordult elő.

A 2014. december havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagtól való eltérését.

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma december végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest területi átlagban kissé alacsonyabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát síkvidékeink területi átlagában a 70-90% közötti telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest december végén alig tért el, jellemzően a 80-100% közötti telítettségi értékek fordultak elő.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé növekedett (80-100%-os telítettségi értékek). Ugyanakkor a Tiszántúl északi részén a jellemző telítettségi értékek 60-80% között alakultak.

Talajvíz

Decemberben a síkvidéki területek csaknem mindegyikén emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés mértéke jellemzően a 0-25 cm közötti értéktartományban helyezkedett el. A Tiszántúlon, elsősorban a Körös-Berettyó vízrendszerben több kisebb körzetben 50 cm-t meghaladó emelkedés is előfordult. Az Észak-Alföldön a Kelet-Nyírség, a Bodrogköz, a Tiszahát és a Harangod területén, a Dunántúlon pedig a Dráva-menti síkság nyugati harmadán, továbbá a Kisalföldön a Mosoni-síkság északi részén és a Felső-Szigetközben csökkenés (0-25 cm közötti értékek) mutatkozott.

Decemberben az 1971-2000. közötti időszak december hónapjai átlagánál a dunántúli síkvidékek csaknem mindegyikén, az Alföldön a Duna-Tisza köze keleti és nyugati peremvidékén, a Tiszántúl déli kétharmadán magasabban helyezkedett el a talajvíztükör. A Tiszántúl egyes körzeteiben, a Dráva-menti síkságon, a Mezőföldön a Sárvíz-völgyében 100-

150 cm eltérés is előfordult, de jelentős kiterjedésűek voltak az 50-100 cm emelkedéssel jellemezhető területek is.

A viszonyítási időszaknál alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze területének északi és déli részén, az Északi-középhegység előterében, valamint változatos területi eloszlásban a Tiszántúl északkeleti harmadán. Legnagyobb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések a Duna-Tisza köze északnyugati és délkeleti körzeteiben, a déli országhatár mellett, a Mátra és a Bükk előterében a Tiszántúl területének északkeleti harmadán 0-100 cm között eltérések mutatkoztak.

A síkvidékek országos területi átlagában a talajvíztükör 2014. december hónapban az 1971-2000. közötti időszak december havi átlagértékénél néhány cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2014 decemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 241,87 millió m³ volt, ami 87,85 millió m³-rel (57%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A december havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 8 VIZIG működési területén fordult elő belvívelöntés. A megfigyelt elöntések maximális kiterjedése országos összesítésben 86306 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2014 decemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 2,26 millió m³-rel (3%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2014. december 11-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a január átlagosnál melegebb és az átlagosnál csapadékosabb, a február átlagos hőmérsékletű és az átlagosnál kissé csapadékosabb, a március az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
január	-2,8 – 2,4 (-0,8)	25 – 55 (32)
február	-0,3 – 3,2 (1,1)	20 – 50 (29)
március	4,4 – 7,0 (5,4)	15 – 50 (32)

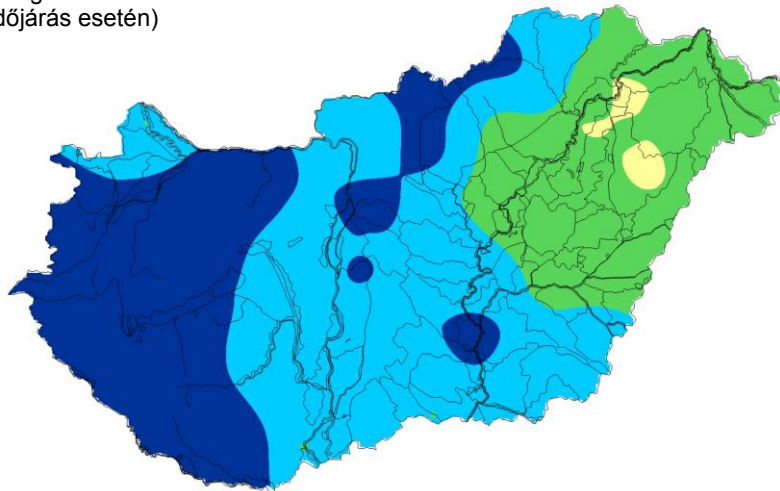
Az OMSZ 2015. január 9-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszak nagy részében az évszakos átlagnál enyhébb, változékony időjárás várható. A legtöbb csapadékra az időszak első harmadában lehet számítani. Ezt követően az időszak

végéig számottevő mennyiségű csapadék már nem valószínű. A napi középhőmérsékletek várhatóan az évszakos átlag felett várhatók. Jelentősebb lehűlés legfeljebb a jövő hét közepétől várható, de a hőmérséklet előreláthatólag ekkor sem csökken az évszakos átlag alá.

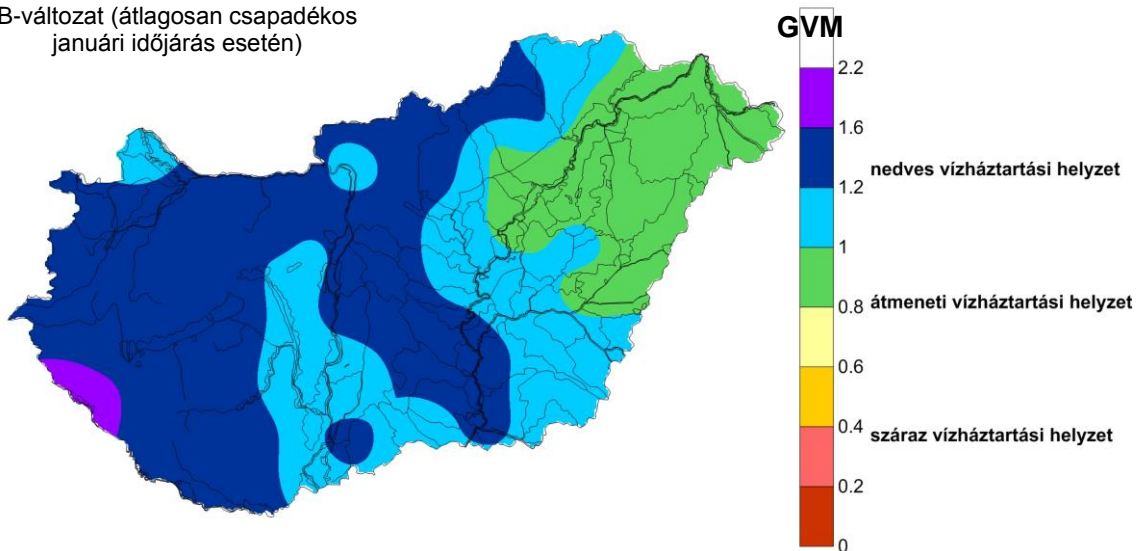
2014 december végén – az egy évvel korábbi állapottal összehasonlítva – az ország területét jóval nedvesebb vízháztartási helyzet jellemezte.

Az alábbi ábrákon három időjárási forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható januári alakulását.

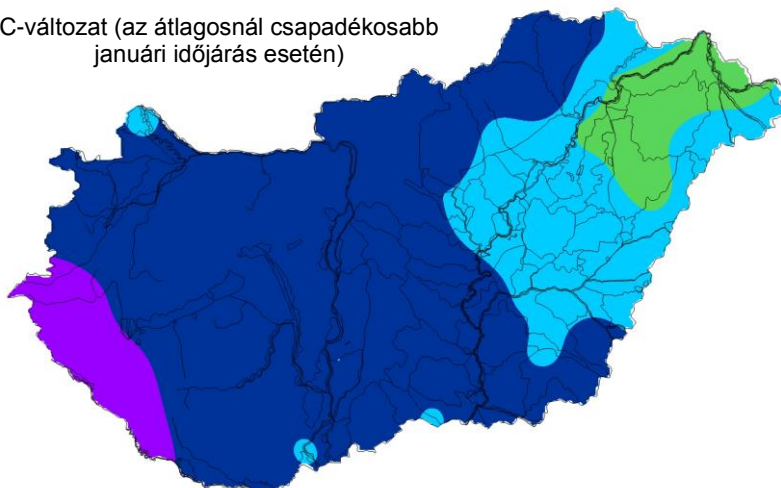
A-változat (az átlagosnál szárazabb januári időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos januári időjárás esetén)

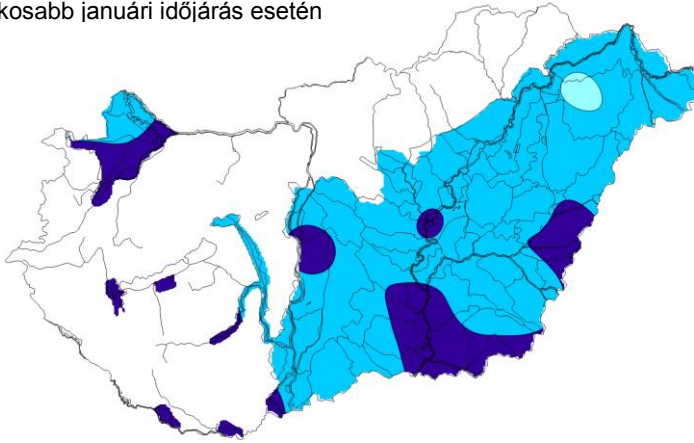
C-változat (az átlagosnál csapadékosabb
januári időjárás esetén)

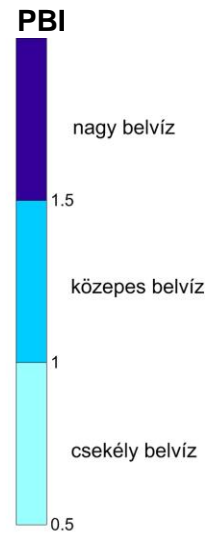
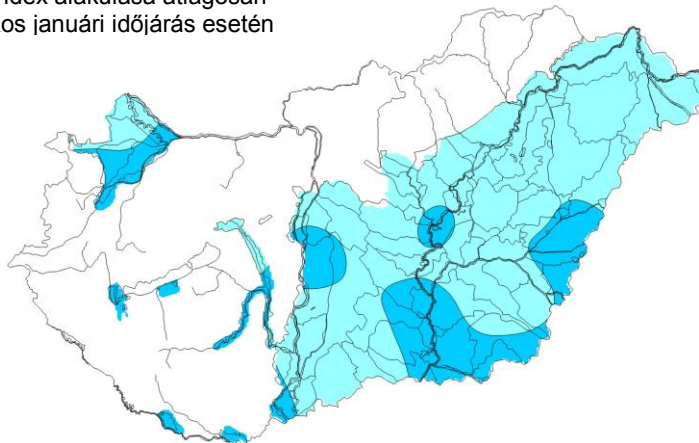
A magas talajvíz és az 50 cm-nél mélyebb talajrétegek közel 100%-os telítettsége miatt, valamint a tél folyamán esetleg kialakuló erős talajfagy következtében a vízbefogadó képesség korlátozott mértékű lesz, így a téli-koratavaszi időszakban a belvízelöntések fokozatos növekedésére lehet számítani.

A belvízindex területi eloszlásának 2014/2015 telére számított értékeit – három változatban – az alábbi ábrákon szemléltetjük.

A belvízindex alakulása átlagosnál csapadékosabb januári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos januári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosnál szárazabb januári időjárás esetén

